

прифронтових міст). Міжнародне право дає підстави вважати це порушенням заборони тортур та жорстокого поводження, адже спричиняє значні психічні страждання.

Навіть без фізичних каліцтв акустичний терор має руйнівний ефект через суму «мікротравм». Кожен вибух вносить свій внесок у травму, поступово накопичуючи страждання. Навіть ті, хто «звик» до вибухів, повідомляють про постійне відчуття тривоги та небезпеки. Це може призвести до зростання посттравматичних розладів та інших наслідків для психічного здоров'я населення.

Реагуючи на нові форми агресії, правова спільнота має розвивати механізми покарання та попередження. Використання звукового терору має розглядатися як воєнний злочин або злочин проти людяності, якщо доведено намір та масовість. Міжнародні трибунали (МКС, національні суди) і дотримання норм ООН/ЄС (Римський статут, Конвенція проти катувань тощо) повинні враховувати і психологічні методи залякування цивільних, розширюючи концепцію «катувань» на ненасильницькі форми агресії.

Потрібно посилювати соціальну та гуманітарну підтримку постраждалого населення (психологічна допомога, інформаційний захист, належне функціонування систем сповіщення) – адже акустичний терор націлений не на тілесні ушкодження, а на піддрив внутрішньої стійкості суспільства. У відповідь на це міжнародна спільнота мусить контролювати і забороняти технології звукового залякування, як давно заборонено, скажімо, осліплювальні лазери.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зубар Н. Акустичний терор рф: продовження акустичного насильства. Інформаційний Центр «Майдан Моніторинг», 2022.
2. Зубар Н. Результати пілотного соціологічного дослідження «Звуки війни» (вересень–жовтень 2023). Інформаційний Центр «Майдан Моніторинг», 2023.
3. Рущенко І. Військовий акустичний терор як новий різновид міжнародного тероризму. Інформаційний Центр «Майдан Моніторинг», 2025.
4. РОЗЛАМ. Ракетний терор росії в Харкові. Документальна виставка Інформаційного центру «Майдан Моніторинг».
5. РОЗЛАМ. Зруйнована культура. Документальна виставка Інформаційного центру «Майдан Моніторинг».
6. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання (Посібник із ст.1 КПК). Red Line Initiative, 2018.
7. Brehm M., Wheeler A., Acoustic Weapons: Discussion Paper (Article 36, 2018).
8. Physicians for Human Rights, Lethal in Disguise 2: Human Rights Consequences of Crowd-Control Weapons (2020).
9. ICC, Elements of Crimes of the Rome Statute (2011).

ЗУБКО РОМАН ВОЛОДИМИРОВИЧ

науково – дослідний відділ проблем розвитку та впровадження стратегічних комунікацій, Національний університет оборони України

ГАВРИЛЕНКО ОЛЕКСАНДР АНДРІЙОВИЧ

науково – дослідний відділ проблем розвитку та впровадження стратегічних комунікацій, Національний університет оборони України

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ У БАГАТОРІВНЕВІЙ СИСТЕМІ ВОЄННОЇ ТА ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ

В умовах повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України інформаційний вплив став не допоміжним, а системоутворювальним компонентом воєнної та

державної безпеки. За таких умов результативність інформаційних заходів уже не може оцінюватися фрагментарно, лише за окремими медійними або психологічними показниками, оскільки управлінське значення має саме взаємозв'язок між стратегічними цілями, оперативним плануванням і тактичним виконанням.

Метою статті є обґрунтування та розроблення методичного підходу до оцінювання ефективності інформаційних заходів у багаторівневій системі воєнної безпеки держави. Для досягнення цієї мети передбачено функціональне розмежування базових понять, визначення принципів побудови підходу, розроблення системи ієрархічно узгоджених показників МОЕ/МОР, обґрунтування інтегрального критерію ефективності та механізму зворотного зв'язку між рівнями управління.

Аналіз доктринальних документів НАТО *AJP-3.10* та США *JP*, а також праць вітчизняних дослідників засвідчив наявність кількох суттєвих прогалин у сучасних підходах до оцінювання інформаційних заходів. До них належать відсутність інтеграції стратегічного, оперативного й тактичного рівнів у межах єдиної оцінювальної логіки, брак універсального механізму нормалізації різнорідних показників, описовий характер емпіричної верифікації результатів і недостатня адаптація непрямих індикаторів когнітивного впливу до умов обмеженого доступу до цільових аудиторій.

Для коректного визначення предмета дослідження здійснено функціональне розмежування базових понять. Під інформаційними заходами пропонується розуміти конкретні, цілеспрямовані, організаційно оформлені дії в інформаційному просторі, що реалізуються через визначені інструменти впливу на цільові аудиторії, тоді як інформаційні операції розглядаються як штабна функція координації та синхронізації таких заходів у межах конкретної військової операції, а стратегічні комунікації – як ширша система цілепокладання, у межах якої узгоджуються слова, дії, образи, наративи та комунікативні спроможності держави.

Запропонований методичний підхід ґрунтується на принципах ієрархічності, системності, інтеграції кількісних і якісних показників, адресності, безперервності та верифікованості. Ієрархічність забезпечує зв'язок між стратегічним, оперативним і тактичним рівнями, а верифікованість передбачає прив'язку кожного показника до конкретного джерела даних, що робить результати придатними для використання в управлінському циклі.

Система показників охоплює три рівні оцінювання. На стратегічному рівні доцільно використовувати охоплення міжнародної аудиторії, індекс підтримки ключового наративу, рівень довіри до офіційних джерел і ступінь узгодженості комунікації між інституціями; на оперативному рівні – синхронізованість проведення заходів, повноту реалізації інформаційної операції, інтенсивність охоплення цільової групи та зміни в інформаційному середовищі противника чи нейтральної аудиторії; на тактичному рівні – кількість матеріалів, контактів, виходів у медіапростір, реакції цільових груп і зафіксовані індикатори зміни поведінки.

Окреме місце у структурі підходу займають непрямі індикатори когнітивного впливу. До них віднесено дані OSINT-моніторингу, аналіз тональності контенту в соціальних мережах, зміни наративної домінанти у відкритому медіапросторі та індикатори цифрової залученості.

Для забезпечення зіставності різнорідних показників запропоновано інтегральний критерій ефективності.

$$IKE = \alpha E_s + \beta E_o + \gamma E_t$$

де:

E_s – інтегральний показник стратегічного рівня,

E_o – інтегральний показник оперативного рівня,

E_t – інтегральний показник тактичного рівня,

α, β, γ – вагові коефіцієнти рівнів, для яких виконується умова $\alpha + \beta + \gamma = 1$.

Нормалізований показник кожного рівня пропонується визначати за формулою.

$$E_n = \sum_{i=1}^k w_i \cdot \min\left(1, \frac{f_i}{t_i}\right)$$

де:

f_i – фактичне значення показника,

t_i – планове значення,

w_i – вага показника,

K – кількість показників на відповідному рівні.

Перевага такого підходу полягає в тому, що перевиконання одного показника не спотворює загальний результат, тоді як недовиконання критично важливих індикаторів знижує інтегральне значення.

Запропонований підхід має циклічний характер і передбачає двобічний зворотний зв'язок між рівнями управління. З одного боку, результати тактичного та оперативного рівнів агрегуються і впливають на перегляд рішень стратегічного рівня, а з іншого – зміна стратегічних пріоритетів зумовлює перегляд оперативних завдань і тактичних параметрів інформаційних заходів.

Для первинної емпіричної верифікації підходу запропоновано поєднання двох взаємодоповнювальних форм – експертного оцінювання та пілотного дослідження за моделлю pre-test/post-test. Експертне оцінювання доцільно спрямувати на перевірку логічної цілісності методичного підходу, коректності розмежування стратегічного, оперативного й тактичного рівнів, придатності системи показників МОЕ/МОР до прикладного використання та доцільності інтегрального критерію ефективності.

Пілотне дослідження доцільно будувати на порівнянні результатів до і після проведення комплексу інформаційних заходів. Для фіксації результатів можуть використовуватися такі індикатори, як рівень сприйняття ключового повідомлення, рівень довіри до джерела інформації, зміна ставлення до об'єкта впливу, поведінкова готовність до визначеної цільової дії, показники цифрової залученості та тональність реакцій у відкритих джерелах.

Науковий результат дослідження полягає в розробленні методичного підходу до оцінювання ефективності інформаційних заходів у багаторівневій системі воєнної безпеки держави, придатного до використання в управлінському циклі планування, реалізації, моніторингу та коригування інформаційного впливу. Його практичне значення вбачається у можливості застосування в діяльності органів військового управління, структур стратегічних комунікацій, підрозділів інформаційно-психологічного впливу та в системі підготовки фахівців сектору безпеки і оборони.

Отже, запропонований методичний підхід забезпечує формалізований зв'язок між стратегічним, оперативним і тактичним рівнями оцінювання інформаційних заходів на основі системи показників МОЕ/МОР, інтегрального критерію ефективності та механізму зворотного зв'язку. Його подальший розвиток доцільно пов'язувати з розширенням емпіричної бази перевірки, уточненням вагових коефіцієнтів і адаптацією системи показників до різних операційних умов сектору безпеки і оборони.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Духніченко І. В. Категоріальний апарат інформаційної протидії в системі національної безпеки України. Збірник наукових праць Національного університету оборони України. 2023. № 3 (92). С. 45–53.
2. Литвин М. М. Стратегічні комунікації у секторі безпеки і оборони України. Київ : НУОУ, 2022. 215 с.
3. Магда Є. В. Гібридна агресія Росії: уроки для Європи. Київ : Каламар, 2021. 268 с.
4. Магда Є. В., Дубов Д. В. Інформаційна безпека України в умовах гібридної агресії. Київ : НІСД, 2023. 192 с.
5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію інформаційної безпеки України»: Указ Президента України від 28 груд. 2021 р. № 685/2021.
6. Пугачов О. І. Удосконалення державних механізмів забезпечення інформаційної безпеки України в умовах воєнного стану : дис. ... д-ра філософії. Київ, 2025.
7. Твердохліб О. С. Інформаційно-психологічні операції як засіб досягнення стратегічних цілей держави. Вісник Національного університету оборони України. 2017. № 2 (51). С. 137–146.

8. Joint Chiefs of Staff. Joint Publication 3-13: Information Operations. Washington, 2023.
9. NATO Standardization Office. AJP-3.10: Allied Joint Doctrine for Information Operations. Brussels, 2022.
10. Joint Chiefs of Staff. Joint Publication 3-13.2: Military Information Support Operations. Washington, 2023.

ІСЬКОВА КАРІНА ОЛЕКСАНДРІВНА

курсант 301 н/г ННЕКІ Національної академії
внутрішніх справ

ГУЗЕНКО ЄВГЕНІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ

кандидат психологічних наук, доцент доцент
кафедри тактичної підготовки Навчально-
науковий інститут поліцейської діяльності
Національної академії внутрішніх справ

**ОСОБЛИВОСТІ ТАКТИКИ РЕАГУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ НА ЗАГРОЗИ
ПУБЛІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Публічна безпека в умовах воєнного стану набуває особливого значення, оскільки від її рівня залежить стабільність функціонування держави, безпека населення та ефективність діяльності всіх державних інституцій. В умовах збройної агресії проти України суттєво змінюється характер загроз, що вимагає від правоохоронних органів, зокрема Національної поліції України, адаптації тактики реагування та впровадження нових підходів до виконання службово-бойових завдань. [1]

Тактика реагування поліцейських в умовах воєнного стану характеризується підвищеною динамічністю, необхідністю швидкого прийняття рішень та готовністю діяти в умовах невизначеності. Поліцейські повинні бути здатними оперативно реагувати на різні види загроз, серед яких диверсійна діяльність, терористичні акти, мародерство, порушення комендантської години, незаконний обіг зброї, а також інші протиправні дії, що можуть дестабілізувати ситуацію в регіоні. [2]

Важливою особливістю тактики є чітке дотримання алгоритмів дій, які регламентуються нормативно-правовими актами та відомчими інструкціями. Це дозволяє забезпечити злагодженість дій підрозділів, уникнути хаосу в умовах стресу та підвищити ефективність виконання завдань. Оперативність реагування досягається завдяки налагодженій системі зв'язку, постійному моніторингу оперативної обстановки та використанню сучасних технічних засобів. Особливу роль відіграє взаємодія між підрозділами Національної поліції, а також координація з іншими складовими сил безпеки та оборони, зокрема Збройними Силами України, Службою безпеки України та підрозділами територіальної оборони. Така взаємодія дозволяє комплексно підходити до вирішення завдань, пов'язаних із забезпеченням публічної безпеки, та ефективно протидіяти загрозам різного характеру. [3]

Тактичні дії поліцейських включають організацію патрулювання, контроль за дотриманням комендантської години, забезпечення охорони важливих об'єктів інфраструктури, супровід евакуаційних заходів, а також участь у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. У кожному конкретному випадку поліцейські повинні враховувати специфіку обстановки, рівень загрози та можливі ризики для життя і здоров'я громадян. Особливу увагу слід приділити психологічній підготовці особового складу. В умовах воєнного стану поліцейські постійно перебувають під впливом стресових факторів, що можуть негативно впливати на їхню здатність приймати рішення. Тому важливим є розвиток стресостійкості, самоконтролю та здатності діяти в екстремальних умовах. Психологічна готовність дозволяє мінімізувати ризик помилок і підвищує ефективність виконання службових обов'язків. [4]